

ПІДГОТОВКА ІНЖЕНЕРНИХ ФАХІВЦІВ ДЛЯ АПК

Участь у роботі дискусійного клубу «Аграрна освіта на ринку праці» з питань підвищення якості підготовки фахівців напрямку «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва» (20 березня п.р.) взяли представники Міністерства аграрної політики та продовольства України, керівники агропромислових підприємств, науковці та представники ВНЗ, які обговорили надзвичайно актуальні питання підвищення якості підготовки інженерних фахівців для АПК України

Відкриваючи засідання, заступник директора ДУ «НМЦ «Агросвіта» Микола Хоменко відзначив, що основна мета зустрічі – це узгодження дій між вищими навчальними закладами та виробництвом для підвищення підготовки фахівців аграрної галузі. Ринок праці вимагає фахівців прикладного характеру. Якщо визначити проблеми, які є на сьогоднішній день, то їх можна розділити на дві частини. Перша – це підготовка кваліфікованого викладача. Кількість викладачів, які мають кваліфіковану теоретичну, а особливо практичну підготовку, з кожним роком зменшується. Другим аспектом є практична підготовка студентів, які максимально будуть адаптовані до вимог виробництва. Тому основною метою зібрання є узгодження дій між ВНЗ і виробництвом з підвищення якості підготовки фахівців напрямку «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва».

Голова науково-методичної комісії напрямку «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва», директор інституту механізації та електрифікації сільського господарства Подільського ДАТУ Іван Бендера у своєму виступі відмітив, що у багатьох ВНЗ I–IV рівнів акредитації відбулись структурні зміни освітньої діяльності, а саме: система навчання, в яку входять навчально-наукові інститути і центри, факультети, кафедри, коледжі, НДГ, технікуми; система досліджень – НДІ, проблемні лабораторії, дослідні станції, докторантура, аспірантура; система інноваційної діяльності – науково-інноваційні підрозділи інформаційного забезпечення, міжнародні підрозділи. Він наголосив на відсутності сучасної матеріально-технічної бази, проблемі фінансування, на труднощах, які мають ВНЗ у підтримуванні та оновлюванні якісного складу науково-педагогічних працівників.

стимулювати виробництво такої техніки, сприяти техніко-технологічному оновленню сільськогосподарських сервісних підприємств, розвитку їх матеріально-технічної бази, ефективному використанню технічного потенціалу аграрного сектору економіки. Всі ці завдання вирішуються на основі державного регулювання, а також повинен бути відповідний науковий супровід. Перш за все – це обґрунтований зміст організаційно-економічних заходів, розробка нових технологій.

Володимир Кравчук, директор Українського науково-дослідного інституту прогнозування та випробування техніки ім. Л. Погорілого, відзначив, що освіта в Україні відстає від сучасного рівня виробництва. Випускника, який вже отримав диплом і надалі потрібно підтримувати і навчати до його остаточного становлення як фахівця. Зараз викладачі вітчизняних ВНЗ не мають можливості підвищувати свою кваліфікацію до світового рівня, а відповідно і не можуть надати студентів необхідних для сьогодення знань. НДІ ім. Л. Погорілого – мабуть єдина наукова організація, яка в силу специфіки її діяльності має сучасну вітчизняну, імпорту техніку та висококваліфікованих фахівців. Тому природно, що ДУ «НМЦ «Агросвіта» щорічно організовує на базі інституту стажування науково-педагогічних та педагогічних працівників ВНЗ.

Геннадій Новіков, голова Аграрного союзу України, відмітив, що викладач обов'язково повинен проходити підвищення кваліфікації, тому що від нього залежать знання майбутніх фахівців. Для держави дешевше навчити за кордоном одного викладача, який потім передасть свої знання студентам, ніж запрошувати іноземних фахівців для роботи на вітчизняних агропідприємствах. Також проінформовав про проекти-наміри аграріїв Ізраїлю надати консультативну допомогу виробничникам і викладачам ВНЗ нашої країни.

Леонід Тищенко, в.о. ректора Харківського НТУСГ ім. П. Василенка, наголосив, що підготовка висококваліфікованих фахівців міжнародного класу є основним завданням кожного ВНЗ. При цьому потрібно враховувати реалії ринку та успіхи міжнародної спільноти. Він поділився досвідом генерального перспективного планування роботи свого навчального закладу, відзначив ефективність комплексного планування роботи всіх ланок діяльності ВНЗ – адміністративної, педагогічної, господарської, інформаційно-консультативної. «В університеті розроблена програма сталого розвитку, основою якої стала філософія успіху колективу. Ця програма дозволила університету у 2008 році зайняти друге місце у рейтингу аграрних ВНЗ та отримати сертифікат на відповідність вимогам ISO 9000:2008 у 2011 році. Така ж програма була розроблена і окремо для кожного структурного підрозділу університету».

Володимир Кюрчев, ректор Таврійського ДАТУ, наголосив присутнім: «Всі ми з Вами розуміємо, що сьогодні в зв'язку зі скрутним фінансовим становищем у ВНЗ є певна

Охарактеризував стан модернізації навчального процесу під вимоги Болонської системи. Назвав причини низької ефективності практичної підготовки, відмітив перспективність розвитку системи центрів практичної підготовки студентів.

Володимир Кульгавий, генеральний виконавчий директор Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація аграрних інженерів», проінформував присутніх щодо діяльності громадської організації та її ролі у сприянні підготовки інженерів у вищих навчальних закладах, відзначив, що на сьогоднішній день ВНЗ не мають можливості надання якісної освіти і основною причиною цього є відсутність належної матеріально-технічної бази. Сучасне виробництво вимагає фахівця всебічно розвинутого і виробничнику він потрібен з практичними навичками та вміннями. Але тут виникає протиріччя – з одного боку практика на високотехнологічному підприємстві забезпечить такі практичні навички, а з іншого – на сьогодні не кожен керівник господарства забезпечить виконання програми практики. Він і хоче кваліфікованого фахівця, і не має можливості взяти його на практику.

Також потрібно налагоджувати співпрацю з виробниками сучасної сільськогосподарської техніки для постачання зразків їх продукції у ВНЗ для підвищення рівня матеріально-технічної бази. Для того, щоб все це стало можливим, необхідно передбачати фінансування таких заходів на рівні міністерств та Кабінету Міністрів України. Ще одним з напрямків покращення ситуації є створення робочих місць шляхом розвитку великих агропромислових підприємств, розвиток соціальної інфраструктури на селі, будівництва житла для молодих фахівців.

Бат Батов, директор ПСП «Колос», смт Бородянка Київської області, розповів про своє господарство, що має 2000 га землі і весь необхідний набір техніки, в основному закордонного виробництва. В господарстві проходять практику студенти, які навчаються в аграрних ВНЗ регіону. Не дивлячись на великий вибір випускників, господарство й досі не має головного інженера, який би зміг ефективно і якісно працювати, хоча йому пропонують і житло, і службовий транспорт, і достойну заробітну плату. Але він повинен знати сучасну техніку і технології як в рослинництві, так і в тваринництві. Враховуючи світовий досвід, потрібно створювати в районних центрах спеціальні служби, які б об'єднували фахівців різних напрямів, і ці фахівці могли б виїжджати на виробництво і організовувати там роботу на високому рівні та надавати консультації.

За період навчання майбутній фахівець повинен проходити практику в декількох базових господарствах, що мають сучасний рівень технічного забезпечення, а після закінчення навчання пропрацювати хоча б рік в такому господарстві. Тільки в такому випадку фахівець буде відповідати сучасним вимогам виробництва.

Почули учасники дискусійного клубу з його уст гірку правду про якість нашої вітчизняної техніки, і особливості національної цінової політики на сільськогосподарську техніку, і чому аграрії віддають перевагу імпортній, часто-густо не новій, але надійнішій і дешевшій!

Олександр Сидорчук, заступник директора з наукової роботи Національного наукового центру «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» НААН України, наголосив, що держава повинна гарантувати наявність на ринку сучасної конкурентоспроможної техніки та послуг вітчизняного виробництва,

диспропорція між потребою виробництва і підготовкою фахівця. Головна загальнодержавна проблема – зниження мотивації у молоді до здобуття вищої інженерної освіти. Існуючі диференціації в доходах випускників фінансово-економічних і технічних спеціальностей в значній мірі на користь перших знижують престижність інженерно-технічної освіти. Необхідна розробка державної програми для підвищення соціального статусу інженера в нашій державі».

Директор Навчально-наукового технічного інституту НУБІП України Валерій Дубровін розкрив особливості підготовки інженерних фахівців в Європі. Запропонував вивчити питання спеціалізації при підготовці інженерів за технічними напрямками в окремих ВНЗ. Наголосив на проблемі адаптації випускників до непростих умов сьогодення і що основним показником підготовки повинна бути якість, яка залежить від рівня підготовки науково-педагогічних працівників та сучасної матеріально-технічної бази навчального закладу.

Володимир Рябець, директор Таращанського агротехнічного коледжу, відзначив, що державний навчальний заклад повинен бути зразком державницької політики вирішення проблеми удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців.

Стабільними джерелами фінансування навчальних закладів для вирішення даної проблеми повинні стати загальний фонд, передбачені кошти з державного бюджету України та спеціальний фонд навчального закладу – кошти від госпрозрахункової діяльності.

По закінченню роботи дискусійного клубу відбулось засідання науково-методичної комісії з напрямку «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва», де присутні відмітили позитивний ефект проведення такого роду дискусій і з врахуванням порушених у виступах тем розглянули питання щодо затвердження ГСВО напрямку підготовки «Процеси, машини та обладнання агропромислового виробництва» ОКР «бакалавр», розробки ГСВО ОКР «магістр» із спеціальності «Механізація сільського господарства», стану підготовки до видавництва програм навчальних дисциплін, шляхів вдосконалення практичної підготовки фахівців технічних напрямів і спеціальностей.

Було підкреслено, що незважаючи на позитивні тенденції підготовки інженерних фахівців, існує цілий ряд недоліків і проблем, які знижують якість вищої освіти. Актуальною і першочерговою є проблема ресурсного забезпечення підготовки фахівців, створення сучасних засобів навчання та інформаційного супроводження навчального процесу.

ВОЛОДИМИР ШЕВЧЕНКО, керівник кабінету,
ЮРІЙ БОРХАЛЕНКО, заступник керівника кабінету
ДУ «НМЦ «АГРООСВІТА»